

พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า

พ.ศ. 2560 ปัญหาที่ยังหลงเหลือ

The Remaining Problems after the Amendment
of the Thai Competition Law 2017

พสธร จุฑาภรณ์*

Posathorn Chuthamani

■ บทคัดย่อ

กฎหมายการแข่งขันทางการค้าฉบับแรกของประเทศไทย ได้แก่พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542 จากการประกาศใช้กฎหมายฉบับดังกล่าวกว่า 18 ปี ไม่มีผลการบังคับคดีให้เห็นเป็นรูปธรรมแม้แต่คดีเดียว จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 ขึ้นมาแทนกฎหมายฉบับเก่า ถึงแม้ภาพรวมการตรากฎหมายฉบับใหม่ขึ้นมาจะมีการพัฒนาในหลายๆ ด้านกว่ากฎหมายฉบับเก่า แต่ก็ยังมีข้อจำกัดหรือปัญหาที่ยังหลงเหลืออยู่ทั้งปัญหาในเชิงองค์กรรมถึงปัญหาในการขาดกฎเกณฑ์ประกอบการบังคับใช้กฎหมายในหมวดป้องกันการผูกขาดในบางมาตรา ตัวอย่างปัญหาในข้างต้น เช่น การให้ฝ่ายการเมืองกลุ่มหนึ่งเป็นผู้มีอำนาจในการแต่งตั้งคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า หรือในทางปฏิบัติการบังคับใช้กฎหมายทางสำนักงานฯ ยังไม่ได้มีการจัดทำข้อมูลขนาดตลาดสินค้าและบริการต่างๆ ที่มีแนวโน้มจะก่อให้เกิดการผูกขาดและเผยแพร่ต่อสาธารณะตามที่กฎหมายกำหนด ทำให้การติดตามพฤติกรรมอันจะก่อให้เกิดการจำกัดการแข่งขันทางการค้าทำได้ยาก และส่งผลให้ไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายในหมวดป้องกันการผูกขาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นต้น จากปัญหาดังกล่าว เรื่องการสรรหาคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าจึงควรที่จะให้รัฐสภาเป็นผู้สรรหาอย่างในประเทศ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และสหภาพยุโรป ควรมี

* วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

College of Interdisciplinary Studies, Thammasat University

Received: April 24, 2019 Revised: July 19, 2019 Accepted: August 16, 2019

การจัดทำฐานข้อมูลขนาดตลาดสินค้าและบริการต่าง ๆ และเผยแพร่ต่อสาธารณะเพื่อการติดตามพฤติกรรมผู้ประกอบการในตลาดสินค้าและบริการต่าง ๆ ที่อาจจะก่อให้เกิดการผูกขาดได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และในส่วนการบังคับใช้หมวดป้องกันการผูกขาดในประเทศไทยยังไม่ปรากฏการบังคับคดีการแข่งขันทางการค้าที่เป็นรูปธรรม จึงควรที่จะมีกฎเกณฑ์ประกอบการบังคับใช้รวมถึงกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดทำฐานข้อมูลตลาดสินค้าและบริการ ควรมีการบัญญัติคดีตัวอย่างในเบื้องต้นเพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถศึกษาได้ว่าการกระทำใดอาจเข้าข่ายความผิดในหมวดป้องกันการผูกขาด รวมถึงควรมีการศึกษาแนวทางบังคับคดีจากต่างประเทศเพื่อนำมาเป็นแนวทางบังคับใช้กฎหมายในประเทศไทย

คำสำคัญ : กฎหมายการแข่งขันทางการค้า, การผูกขาด, การแข่งขันที่เป็นธรรม

■ Abstract

Thailand has implemented the competition law since 1999 however, none of anti-monopoly measure has come into effect through the existence of this competition law. A new competition law has just been introduced in 2017 in order to improve problems and limitations of the old competition law. The amendment of the new competition law would better maintain market competition in many aspects. However, many remaining problems are still noticed and the new law

might inadequately prevent abusive behavior of the huge firm in dominating market. First of all, the independency of competition authority still becomes a doubt while the politicians still held the power to select and appoint the competition committee. Secondly, one of the anti-monopoly measure is to ban an excessive market share of a company that tends to lead a dominant position of the company in the market. In the new law, the competition authority could impose a certain limit of market share in a vulnerable trading market or service. In fact, the competition authority has never collected and disclosed the market information to the public. The market information is required under the new law in order to detect the trend when an oligopoly or monopoly happens to which type of market or service and who is becoming the dominant. The recommendation from this article is to promote more independency of the competition authority and the ease of access and comprehensive market database is needed. Even under the new law, the case study of anti-monopoly practice has never been implemented. This limits an opportunity to learn the effect of competition law enforcement in Thailand. The experience and lessons from the other countries might be needed in the study of competition enforcement.

Keywords : The Competition Law, Competitive Market, Antitrust, Fair trade and competition

■ บทนำ

สภาพการแข่งขันในปัจจุบันนานาประเทศได้ตระหนักถึงผลเสียหายทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการผูกขาด จึงได้มีการตรากฎหมายการแข่งขันทางการค้าและจัดตั้งองค์กรกำกับดูแลการแข่งขันทางการค้าขึ้นมา ประเทศไทยได้มีการตรากฎหมายการแข่งขันทางการค้าขึ้นโดยประกาศบังคับใช้ใน พ.ศ. 2542 แต่จากการบังคับใช้ถือได้ว่ายังมีปัญหาและอุปสรรคหลายประการ และไม่ปรากฏผลการบังคับใช้ที่เป็นรูปธรรม (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2554)

พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542 เป็นกฎหมายที่มีเป้าประสงค์ในการรักษาและส่งเสริมการแข่งขันในตลาดสินค้าและบริการต่าง ๆ มีการบัญญัติข้อกฎหมายเพื่อป้องปรามพฤติกรรมอันไม่เป็นธรรมอันอาจจะส่งผลกระทบต่อตลาด เช่น การลดหรือจำกัดการแข่งขัน หรือการกระทำที่ก่อให้เกิดการผูกขาด แต่อย่างไรก็ตามในพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542 ตามข้อเท็จจริงได้มีการร้องความถึงคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าร้อยละ 10 แต่มีเพียงคดีเดียวเท่านั้นที่ได้เข้ากระบวนการของการส่งฟ้องศาล แต่สุดท้ายยังการได้มีการปิดคดีตกไปไม่ได้มีการส่งฟ้องต่อศาล สรุปแล้วพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542 ไม่ได้มีการบังคับใช้ต่อคดีการแข่งขันทางการค้าแม้แต่คดีเดียว (สุธีร์, 2555)

พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 ที่บัญญัติขึ้นมาเพื่อทดแทนกฎหมายฉบับเดิม ได้มีการปรับปรุงแก้ไขบทบัญญัติให้มีความสอดคล้องกับสภาพการณ์เศรษฐกิจในปัจจุบันมากยิ่งขึ้น มีการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าให้เป็นองค์กรอิสระ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการฯ โดยมีวิธีการคัดเลือกเพื่อให้คณะกรรมการฯ มีความเป็นอิสระจากการเมือง จึงเป็นที่น่าสนใจว่าพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 จะสามารถแก้ไขข้อบกพร่องของกฎหมายการแข่งขันทางการค้าฉบับก่อนได้หรือไม่ และกฎหมายการแข่งขันทางการค้าฉบับใหม่จะมีข้อหวือหรือสิ่งที่ยังคงเป็นปัญหาจากกฎหมายฉบับเดิมที่ยังต้องแก้ไขเพิ่มเติมหรือไม่

สภาพการณ์การแข่งขันทางการค้าในไทยและข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น

จันทร์ทอง (2543) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพตลาดของไทยในช่วงที่ได้เริ่มมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542 โดยช่วงนั้นสภาพตลาดสินค้าและบริการส่วนใหญ่จะเป็นไปในลักษณะ ตลาดกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาด และตลาดผู้แข่งขันน้อยราย และในบางตลาดจะมีผู้ที่ครองสัดส่วนในตลาดมาก และกลายมาเป็นผู้มีอำนาจเหนือตลาด

การที่ตลาดสินค้าและบริการบางประเภทยังมีผู้ประกอบการในตลาดน้อยรายอยู่ ส่งผลให้เสี่ยงปัญหาการผูกขาดได้ยาก ตลาดสินค้าและบริการในไทยยังคงมีผู้มีอำนาจเหนือตลาดอยู่ ซึ่งการที่มีผู้มีอำนาจเหนือตลาดอยู่ในตลาดสินค้าและบริการ ผู้มีอำนาจเหนือตลาดอาจมี

พฤติกรรมที่ส่งผลเป็นการกีดกันผู้ประกอบการหน้าใหม่ไม่ให้เข้ามาสู่ตลาดได้ อาจเป็นเพราะความได้เปรียบของต้นทุนและการเข้ามาเปิดตลาดอาจจะขาดทุนได้ สภาวะของตลาดเช่นนี้ย่อมทำให้เกิดการกระจุกตัวทางเศรษฐกิจ ผู้มีอำนาจเหนือตลาดอาจมีการใช้อำนาจนาจของตนส่งผลให้เกิดการจำกัดการแข่งขันทางการค้า หรือผู้ประกอบการรายใหญ่อาจมีการร่วมมือกันเพื่อกำหนดราคาและปริมาณสินค้าส่งผลเป็นการลดการแข่งขันในตลาด ทำให้ผู้บริโภคได้รับความเดือดร้อนจากการแบกรับราคาที่สูงขึ้น และอาจจะส่งผลเสียถึงประสิทธิภาพการแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจของประเทศ รัฐจึงจำเป็นที่จะต้องเข้าแทรกแซงเพื่อควบคุมพฤติกรรมอันมิชอบในระบบเศรษฐกิจ โดยทำการบัญญัติกฎหมายการแข่งขันทางการค้าขึ้น

สภาพตลาดของไทยจากข้อเท็จจริงส่งผลให้มีการตรากฎหมายการแข่งขันทางการค้าขึ้นมาถึงแม้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าในปี พ.ศ. 2542 ได้มีแนวคิดและมาตรการต่างๆ ของการควบคุมพฤติกรรมของผู้ประกอบการอันจะส่งผลกระทบต่อการแข่งขัน แต่ในทางข้อเท็จจริงกลับไม่สามารถบังคับใช้ได้ ซึ่งในส่วนต่อไปนี้จะกล่าวเพิ่มเติมถึงรายละเอียดดังกล่าว รวมถึงจุดเริ่มต้นที่มาของกฎหมายการแข่งขันทางการค้าของไทยและปัญหาที่เกิดขึ้น

สาระสำคัญ ที่มา และปัญหาของพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า

ที่มาของพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า จุดเริ่มต้นของการมีกฎหมายฉบับดังกล่าวอยู่ที่ประเทศแคนาดา คักดา (2553) ได้กล่าวถึงที่มาของกฎหมายการแข่งขันทางการค้า แคนาดา

เป็นประเทศแรกที่มีกฎหมายการแข่งขันทางการค้าโดยตราขึ้นในปี ค.ศ. 1889 เรียกว่ากฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการร่วมกันจำกัดการแข่งขันทางการค้า ต่อมาประเทศอเมริกาเป็นประเทศที่สองที่ได้ตรากฎหมายการแข่งขันทางการค้าขึ้นในปี ค.ศ. 1890

พฤติกรรมการแข่งขันทางธุรกิจและระบบเศรษฐกิจที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงและมีพลวัตสูงมาก ทำให้ในหลายๆ ประเทศตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องเข้าแทรกแซงการแข่งขันในระบบเศรษฐกิจ ส่งผลให้มีการตรากฎหมายป้องกันการผูกขาดหรือกฎหมายการแข่งขันทางการค้าขึ้นมาในหลายประเทศทั่วโลก ซึ่งประเทศไทยถือว่าอยู่ในกลุ่มประเทศส่วนใหญ่ที่ได้มีกฎหมายการแข่งขันทางการค้าเช่นกัน โดยที่มาของกฎหมายการแข่งขันทางการค้าในไทยมีดังนี้

1. จุดเริ่มต้นและปัญหาของกฎหมายการแข่งขันทางการค้าในไทย

ที่มาของกฎหมายป้องกันการผูกขาดของไทย สุธีร์, กมลชัย, วัชรียา และวิไลวรรณ (2536) ได้เขียนถึงที่มาของกฎหมายป้องกันการผูกขาด โดยเริ่มแรกไทยได้มีกฎหมายควบคุมราคาสินค้ามาก่อนได้แก่ พระราชบัญญัติป้องกันการค้ากำไรเกินควร พ.ศ. 2480 ต่อมาได้ถูกยกเลิกด้วยพระราชบัญญัติป้องกันการค้ากำไรเกินควร พ.ศ. 2490 และกฎหมายฉบับดังกล่าวได้มีการแก้ไขในปี พ.ศ. 2517 ท้ายที่สุดถูกยกเลิกด้วยพระราชบัญญัติกำหนดราคาสินค้าและป้องกันการผูกขาด พ.ศ. 2522

พระราชบัญญัติกำหนดราคาสินค้าและป้องกันการผูกขาด พ.ศ. 2522 ยังถือได้ว่า

มีข้อจำกัดและอุปสรรคในการบังคับใช้ โดยปัญหาในการบริหารกฎหมายตามพระราชบัญญัติกำหนดราคาสินค้าคือ การที่ไม่มีองค์การพิเศษเฉพาะในการบังคับใช้กฎหมายฉบับดังกล่าวแต่อย่างใด การบังคับใช้ไม่ได้มีลักษณะพิเศษแตกต่างจากกฎหมายอื่น ๆ ในขณะนั้น กล่าวคือโทษตามกฎหมายฉบับนี้เป็นโทษทางอาญา ศาลจึงเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่พิพากษาและพิจารณาคดี การบริหารกฎหมายฉบับนี้อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของกระทรวงพาณิชย์ โดยทางกระทรวงจะมีการแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อจับกุมผู้ต้องหาที่ทำผิดตามกฎหมายฉบับนี้ แต่พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่มีอำนาจในการสอบสวน เมื่อทำการจับกุมผู้ต้องหาแล้วจะต้องส่งตัวผู้ต้องหาและพยานหลักฐานให้เจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อดำเนินการตามกระบวนการต่อไป นอกจากนี้ในการบังคับใช้กฎหมายฉบับดังกล่าวจะต้องมีการประกาศให้ธุรกิจใดธุรกิจหนึ่งเป็นธุรกิจควบคุม แต่ปรากฏว่ามีการประกาศธุรกิจควบคุมเพียงครั้งเดียวและธุรกิจเดียวนั้นคือ ประกาศให้ธุรกิจการผลิตน้ำแข็งเป็นธุรกิจควบคุมในปี พ.ศ. 2523 และประกาศยกเลิกการควบคุมในปี พ.ศ. 2525 และหลังจากนี้ไม่เคยมีการประกาศธุรกิจควบคุมอีกเลย

จากปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ทำให้แทบจะไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายฉบับดังกล่าวได้เลย ตลอดระยะเวลาที่ได้มีการประกาศใช้กฎหมายฉบับดังกล่าวไม่ได้มีคำพิพากษาใดของศาลปรากฏถึงคดีเกี่ยวเนื่องกับบทบัญญัติป้องกันการผูกขาดในกฎหมายฉบับดังกล่าว ซึ่งถือเป็นความล้มเหลวของการบังคับใช้กฎหมายและมาตรการป้องกันการผูกขาดของประเทศไทย

2. พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542 นั้นเป็นตัวแทนกฎหมายที่ได้บัญญัติขึ้นมาทดแทนกฎหมายว่าด้วยการกำหนดราคาสินค้าและป้องกันการผูกขาด จีระ (2557) ได้กล่าวถึงสาระสำคัญของกฎหมายการแข่งขันทางการค้า ในช่วงก่อนหน้าที่มีการบังคับใช้พระราชบัญญัติกำหนดราคาสินค้าและป้องกันการผูกขาด การบังคับใช้กฎหมายฉบับดังกล่าว นอกจากจะมีปัญหาในการบริหารบังคับใช้กฎหมายแล้วนั้น กฎหมายฉบับดังกล่าวได้มีการตราบทบัญญัติจำนวนมากเอาไว้ในฉบับเดียว ทั้งในเรื่องของมาตรการป้องกันการผูกขาด รวมถึงส่วนของการกำหนดราคาสินค้าและบริการ และด้วยสภาพการแข่งขันของเศรษฐกิจในช่วงนั้นจึงสมควรให้มีการปรับปรุงกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการแข่งขันของหน่วยธุรกิจ และการป้องกันการผูกขาดโดยตราเป็นกฎหมายการแข่งขันทางการค้าฉบับใหม่ขึ้น

อย่างไรก็ตามนอกจากปัญหาในการบังคับใช้พระราชบัญญัติกำหนดราคาสินค้าและป้องกันการผูกขาด คักดา (2553) ได้กล่าวถึงอีกหนึ่งปัจจัยอันเป็นความจำเป็นที่ประเทศไทยจะต้องตรากฎหมายการแข่งขันทางการค้าขึ้น โดยหลังจากที่ประเทศไทยได้เผชิญกับวิกฤตเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 ประเทศไทยจำเป็นต้องขอความช่วยเหลือทางการเงินจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศหรือ IMF โดยในการขอความช่วยเหลือครั้งนี้ทางสหรัฐอเมริกาได้มีการกดดันผ่าน IMF ให้รัฐบาลไทยตรากฎหมายการแข่งขันทางการค้าขึ้น ทำให้รัฐบาลในยุคของนายชวน หลีกภัย ต้องเร่งรัดให้กฎหมายผ่าน

สภาผู้แทนราษฎร และในปี พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้าได้ผ่านออกมาบังคับใช้โดยได้มีการยกเลิกพระราชบัญญัติกำหนดราคาสินค้าและป้องกันการผูกขาด พ.ศ. 2522

3. ปัญหาในการบังคับใช้พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542

การบังคับใช้กฎหมายในเชิงปฏิบัติ เดือนเด่น (2555) กล่าวว่าหากพิจารณาแล้วในประเทศไทยที่ภาคธุรกิจและภาคการเมืองมีความสัมพันธ์ในเชิงธุรกิจการเมือง การบังคับใช้กฎหมายมักจะมีปัญหาเนื่องจากกฎหมายมุ่งเป้าไปที่การควบคุมพฤติกรรมการผูกขาดของธุรกิจขนาดใหญ่ที่มีอำนาจตลาดสูงและมักที่จะมีเส้นสายทางการเมือง เห็นได้จากตัวอย่างคดีความที่เป็นปัญหาสาธารณชนมีความเคลือบแคลงใจต่อการดำเนินคดีความของทางคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าในกฎหมายฉบับเก่ามีคดีตัวอย่าง ดังนี้

กรณีขายสุราฟ่งเบียร์ เป็นกรณีที่เบียร์สิงห์ผู้ผลิตเบียร์รายใหญ่ที่สุดของประเทศไทย กล่าวหาบริษัทสุราทิพย์ ซึ่งเป็นผู้ผลิตเบียร์ข้างและเป็นผู้ผูกขาดการผลิตสุราแต่เพียงผู้เดียวในขณะนั้น ว่าทางบริษัทสุราทิพย์มีพฤติกรรมอันเป็นการจำกัดการแข่งขันทางการค้าด้วยการขายฟ่งเบียร์ข้างควบคู่ไปกับสุราที่ตนเองเป็นผู้ผูกขาด พฤติกรรมดังกล่าวขัดกับมาตรา 25(2) พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542 แต่ทางคณะกรรมการกลับมีข้อสรุปว่าพฤติกรรมดังกล่าวเป็นเพียงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมเท่านั้น (เดือนเด่น และ ประสพสุข, 2550)

เดือนเด่น (2555) ได้กล่าวถึงคดีการละเมิดกฎหมายการแข่งขันทางการค้าของบริษัท เอ พี ฮอนด้า ซึ่งถูกกล่าวหาว่ามีพฤติกรรมที่เป็นการกีดกันการแข่งขันทางการค้าโดยทางเอ พี ฮอนด้า ได้มีการบังคับตัวแทนจัดจำหน่ายรถจักรยานยนต์ของตนห้ามขายรถจักรยานยนต์ของคู่แข่ง กรณีข้างต้นทางคณะกรรมการตีความว่าเป็นการกระทำผิดตามมาตรา 29 ตามพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542 และตัดสินใจดำเนินคดีกับเอ พี ฮอนด้าแต่สุดท้ายอัยการสูงสุดได้มีคำสั่งไม่ฟ้อง จนคดีความได้หมดอายุลงและไม่ได้มีการดำเนินการใด ๆ

สิ่งที่น่าสนใจคือกรณีของ เอ พี ฮอนด้าทางคณะกรรมการฯกลับตีความว่าเป็นการกระทำผิดตามมาตรา 29 ซึ่งว่าด้วยพฤติกรรมการค้าที่ไม่เป็นธรรม แต่หากพิจารณาแล้วทางเอ พี ฮอนด้า ถือเป็นผู้มีอำนาจเหนือตลาดซึ่งมีส่วนแบ่งตลาดรถจักรยานยนต์กว่าร้อยละ 80 แต่พฤติกรรมของ เอ พี ฮอนด้ากลับไม่ถูกตีความให้เป็นความผิดตามมาตรา 25 ที่เป็นการใช้อำนาจเหนือตลาดทั้ง ๆ ที่มีความชัดเจนว่า เอ พี ฮอนด้ามีการใช้อำนาจเหนือตลาดไปในทางที่ผิด ซึ่งทางคณะกรรมการฯให้เหตุผลที่ว่ามาตรา 25 ยังไม่สามารถบังคับใช้ได้เนื่องจากยังไม่มีคำจำกัดความของผู้มีอำนาจเหนือตลาด การตัดสินใจในส่วนนี้ทำให้เกิดความเคลือบแคลงใจว่ากรณีของ เอ พี ฮอนด้าแตกต่างอย่างไรกับกรณีขายสุราฟ่งเบียร์ของบริษัทสุราทิพย์ เหตุใดกรณีของการขายสุราฟ่งเบียร์จึงมิได้เลือกใช้มาตรา 29 เช่นเดียวกับกรณีของ เอ พี ฮอนด้า ทำให้เกิดข้อครหาว่ามีการเลือกปฏิบัติ

4. พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560

เจตนารมณ์ของกฎหมายการแข่งขันทางการค้า เป็นไปเพื่อการป้องกันการถ่วงอโนความมั่งคั่งจากผู้บริโภคไปสู่ผู้มีอำนาจเหนือตลาด กฎหมายมีความต้องการที่จะคุ้มครองผู้บริโภคจากการแสวงหาผลประโยชน์ด้วยพฤติกรรมที่ไม่ชอบของผู้มีอำนาจเหนือตลาด อย่างเช่น พฤติกรรมการควบคุมปริมาณสินค้าในตลาด หรือการขึ้นราคาสินค้ากว่าที่ควรจะเป็นในตลาดที่มีการแข่งขันในภาวะปกติ ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้จะเป็นการถ่วงอโนความมั่งคั่งและผลประโยชน์ที่ควรจะเป็นของผู้บริโภค ไปสู่ผู้มีอำนาจเหนือตลาด หรือในอีกแง่หนึ่งเจตนารมณ์ของกฎหมายการแข่งขันทางการค้า คือเจตนารมณ์ในการคุ้มครองผู้ประกอบการอิสระรายย่อย เพื่อเป็นการป้องกันอิทธิพลหรืออำนาจของกลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่ที่อาจจะเข้ามาแทรกแซงกิจการทางการเมือง ดังนั้นหากสามารถบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในทางหนึ่งจะสามารถป้องกันขยายอิทธิพลของกลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่ รวมถึงคุ้มครองผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อมจากการเข้าครอบงำของธุรกิจขนาดใหญ่ได้เช่นกัน (สรวิศ, 2543)

จากเจตนารมณ์ของกฎหมายการแข่งขันทางการค้า หากมีการบริหารกฎหมายและบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ย่อมจะส่งผลดีต่อภาพรวมการแข่งขันของประเทศอย่างเป็นแน่ แต่หลังจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542 อันันท์(2558) ได้กล่าวถึงการบังคับใช้กฎหมายฉบับดังกล่าวมีปัญหาและอุปสรรคอย่างมาก เช่น การบังคับใช้

ถือเป็นลักษณะโทษทางอาญา ซึ่งเรื่องโทษทางเศรษฐกิจนั้นแตกต่างจากความผิดทั่วไป การใช้กระบวนการตัดสินแบบเดียวกันอาจทำให้กระบวนการเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้องค์การบังคับใช้กฎหมายอย่างสำนักงานคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า ไม่มีความเป็นอิสระ โดยเป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้กระทรวงพาณิชย์ รวมถึงตัวบทกฎหมายการแข่งขันทางการค้ายังมีความบกพร่องภายในตัวเอง และไม่เป็นพลวัตตามสถานการณ์ทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน ปัญหาต่างๆ แสดงออกมาให้เห็นได้จากการที่มีการประกาศบังคับใช้กฎหมายฉบับดังกล่าวกว่า 18 ปี แต่ไม่ปรากฏผลการบังคับใช้ที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมแม้แต่คดีเดียว

จากความล้มเหลวในการบังคับใช้กฎหมายฉบับดังกล่าว ประกอบกับสภาวะที่เปลี่ยนแปลงของการดำเนินธุรกิจและพฤติกรรมของผู้ประกอบการที่แปรเปลี่ยนไปตามระยะเวลา ทำให้บทบัญญัติบางประการอาจจะไม่มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน จึงได้มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายการแข่งขันทางการค้า โดยตราเป็น พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560

พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 ได้มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้าง และรูปแบบการกำกับดูแล ให้มีความเป็นสากลสอดคล้องกับสภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน โดยมุ่งเน้นไปที่การควบคุมให้การแข่งขันในภาคเศรษฐกิจเป็นไปอย่างยุติธรรม ได้มีการบัญญัติให้มืองค์การบังคับใช้กฎหมายโดยเฉพาะได้แก่สำนักงานคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เป็นรูปแบบองค์กรอิสระ

ในภาพรวมของการตราพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 ขึ้นมาทดแทนพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542 ได้มีการแก้ไขบทบัญญัติให้ครอบคลุมกับพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้ประกอบการมากขึ้น การที่กฎหมายบัญญัติให้คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าเป็นองค์กรอิสระ จะทำให้การบังคับใช้กฎหมายและการกำกับดูแลพฤติกรรมของผู้ประกอบการเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งทางคณะกรรมการฯจะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่และจะสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นรวมถึงปิดช่องโหว่ของกฎหมายเดิมได้หรือไม่นั้น จะทำการวิเคราะห์ในส่วนต่อไป

ความเปลี่ยนแปลงในพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560

พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 ที่ได้มีการบัญญัติขึ้นมาทดแทนพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542 ได้มีการปรับปรุงตัวบทบัญญัติรวมถึงโทษต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับสภาวะเศรษฐกิจและพฤติกรรมของผู้ประกอบการในปัจจุบัน แต่อาจมีบทบัญญัติบางประการที่ยังคลุมเครือ และยังมีความไม่แน่นอนว่าจะสามารถแก้ไขปัญหาที่ยังเป็นช่องโหว่ของพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542 ได้หรือไม่

1. ส่วนการประกาศใช้กฎหมายและคำจำกัดความในกฎหมาย

ปัญหาหนึ่งที่ยังถือเป็นข้อผิดพลาดตั้งแต่พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542 ในมาตรา 4 มีความส่วนหนึ่งว่าพระราชบัญญัตินี้มิให้ใช้บังคับแก่การกระทำของรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

ข้อบกพร่องของบทบัญญัติข้อดังกล่าวคือการที่มาตรา 4 กำหนดไว้ว่าไม่ให้บังคับใช้กฎหมายฉบับดังกล่าวต่อรัฐวิสาหกิจตามคำจำกัดความของกฎหมายวิธีการงบประมาณ ซึ่งหากดูจากคำจำกัดความของกิจการรัฐวิสาหกิจตามพระราชบัญญัติงบประมาณแผ่นดินหมายถึง กิจการที่รัฐถือหุ้นมากกว่า 50% ซึ่งจากคำจำกัดความนี้เป็นผลให้กิจการรัฐวิสาหกิจที่ได้แปรรูปไปอยู่ในรูปของบริษัทมหาชนแล้ว เช่น บริษัท ปตท จำกัด (มหาชน) บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) และบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) ซึ่งล้วนแต่เป็นกิจการของรัฐที่รัฐมีส่วนถือหุ้นมากกว่า 50% โดยบริษัทมหาชนเหล่านี้จะสามารถดำเนินธุรกิจได้โดยไม่ต้องอยู่ในข่ายธุรกิจที่ถูกควบคุมภายใต้กฎหมายฉบับนี้ ซึ่งนับว่าเป็นจุดบอดสำคัญอีกประการหนึ่งของกฎหมายฉบับปี พ.ศ. 2542 (เดือนเด่น และประสพสุข, 2550)

เรื่องดังกล่าวถือเป็นเรื่องที่สำคัญอาจจะส่งผลต่อเรื่องการลงทุนในประเทศได้ หากไม่มีการควบคุมรัฐวิสาหกิจหรือบริษัทมหาชนที่ถือหุ้นส่วนมากโดยรัฐแล้ว การดำเนินกิจการของกลุ่มธุรกิจเหล่านี้อาจจะกระทบต่อนักลงทุนรายอื่น ๆ หรือนักลงทุนต่างชาติได้ ปัญหาตรงจุดนี้จึงต้องมีการแก้ไขซึ่งในพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 ได้แก้ปัญหาลงขันโดยมีการบัญญัติข้อกำหนดในมาตรา 4 ขึ้นมาใหม่ โดยมาตรา 4 มีความส่วนหนึ่งว่าพระราชบัญญัตินี้มิให้บังคับใช้แก่การกระทำของรัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ทั้งนี้เฉพาะในส่วนที่ดำเนินการตามกฎหมายหรือมติของคณะรัฐมนตรีที่มีความ

จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ ประโยชน์สาธารณะ ผลประโยชน์ส่วนรวม หรือจัดให้มีสาธารณูปโภค จากรายละเอียดในบทบัญญัติที่ได้มีการเพิ่มเติมขึ้นมาใหม่ในพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 ถือว่าเป็นการปรับปรุงมาตรฐานการควบคุมทางกฎหมายที่ดีขึ้นกว่ากฎหมายฉบับเดิม และจากการบัญญัติขอบเขตการบังคับใช้ที่มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้นจะทำให้สามารถบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. หวาดคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า

ปัญหาของการบังคับใช้ พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542 ในห้วงคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าได้มีปัญหามานานของการวางตำแหน่ง และสรรหาผู้ที่จะมาดำรงตำแหน่งดังกล่าว ซึ่งในพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542 ได้มีปัญหามาจากการที่ฝ่ายการเมืองเข้ามานั่งดำรงตำแหน่งคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า หรือการให้ผู้ทรงคุณวุฒิจากภาคเอกชนเข้ามานั่งดำรงตำแหน่งคณะกรรมการฯ โดยผู้ทรงคุณวุฒิภาคเอกชนมักจะมีความสัมพันธ์กับหน่วยธุรกิจทั้งทางตรงหรือทางอ้อมทำให้เกิดปัญหาหรือข้ออุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมาย ปัญหาข้างต้นเป็นปัญหาที่หลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องเป็นกังวล และในพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 ได้มีการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขที่เกี่ยวกับการสรรหาและแต่งตั้งคณะกรรมการฯ ดังนี้

การแต่งตั้งคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าตาม พระราชบัญญัติการแข่งขัน

ทางการค้า พ.ศ. 2542 มาตรา 6 ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า ประกอบไปด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงพาณิชย์เป็นรองประธานฯ และปลัดกระทรวงการคลัง รวมถึงผู้ทรงคุณวุฒิด้านต่างๆ เช่น นิติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ บัญชี และการคุ้มครองผู้บริโภค และในบทบัญญัติมาตรา 7 บัญญัติว่าผู้ทรงคุณวุฒิที่จะได้รับการแต่งตั้งจะต้องไม่เป็นข้าราชการการเมือง หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ข้อกำหนดในข้างต้นจะเห็นได้ว่ามีความย้อนแย้งกันภายในตัวบทกฎหมาย รวมถึงไม่เป็นไปตามหลักสากลในการแต่งตั้งคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า ที่คณะกรรมการฯ จะต้องมีความเป็นอิสระปลอดจากการแทรกแซงทางการเมือง จากการที่มาตรา 7 บัญญัติว่าผู้ทรงคุณวุฒิจะต้องไม่มีตำแหน่งที่เชื่อมโยงกับทางการเมือง แต่มาตรา 6 กลับบัญญัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์เป็นประธานกรรมการคณะกรรมการฯ โดยตำแหน่ง ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ถือเป็นข้าราชการการเมือง การทำงานของคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าจะขึ้นตรงกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ จุดนี้อาจจะทำให้การทำงานของคณะกรรมการฯ ถูกแทรกแซงโดยอำนาจทางการเมือง และไม่สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 ได้มีการปรับปรุงแก้ไขในส่วนของการสรรหาคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ด้วยการกำหนดคุณสมบัติของคณะกรรมการฯ ตามมาตรา 9 และมาตรา 10 ซึ่งมีรายละเอียดปลีกย่อยกว่า

20 ข้อ ที่กำหนดคุณสมบัติของคณะกรรมการฯ เช่น ต้องไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งใด ๆ ทางการเมือง หรือพรรคการเมือง องค์การอิสระต่าง ๆ ข้าราชการ หรือสถาบันใด ๆ ที่มีผลประโยชน์ทั้งทางตรง และทางอ้อมทางด้านเศรษฐกิจและการค้า เป็นต้น รวมถึงยังมีการวางมาตรการป้องกันการสืบทอดอำนาจที่ยาวนานของคณะกรรมการฯ โดยมีการกำหนดวาระดำรงตำแหน่งและวิธีการ จับสลาออกที่ชัดเจน เนื่องจากตำแหน่งดังกล่าว สามารถให้คุณให้โทษแก่ภาคธุรกิจได้ มาตรการ ดังกล่าวยังถือเป็นการเปิดโอกาสให้กรรมการ จากภาคส่วนอื่น ๆ มีโอกาสที่จะเข้ามากำกับ ดูแลการแข่งขันทางการค้าได้อีกด้วย

โดยภาพรวมเรื่องของ การสรรหา คณะกรรมการฯ ในพระราชบัญญัติการแข่งขัน ทางการค้า พ.ศ. 2560 ถือว่าได้มีการพัฒนา ปรับปรุงจาก พระราชบัญญัติการแข่งขัน ทางการค้า พ.ศ. 2542 โดยในกฎหมายฉบับเก่า จะเห็นได้จากกรณีของการที่คณะกรรมการฯ เป็นผู้มีส่วนได้เสียและเป็นตัวแทนของกลุ่มทุน เข้ามาดำรงตำแหน่งคณะกรรมการฯ ส่งผลให้ กลไกทางกฎหมายไม่ถูกนำมาบังคับใช้ เดือนเด่น และ ประสพสุข (2550) ได้กล่าวถึงกรณีที่บริษัท UTV และ IBC ได้ควบรวมกิจการระหว่างกัน จนเกิดเป็นบริษัท UBC โดยให้บริการในธุรกิจ บริการโทรทัศน์ผ่านสายเคเบิล ซึ่งหลังจากการ ควบรวมทาง UBC ได้ขึ้นอัตราค่าธรรมเนียม ค่าสมาชิกรายเดือนอย่างไม่เป็นธรรม รวมถึง มีการใช้อำนาจผูกขาดจำกัดทางเลือกของ ผู้บริโภคโดยลดจำนวนรูปแบบการให้บริการลง พฤติกรรมต่าง ๆ ของ UBC ถือเป็นพฤติกรรม ที่ขัดกับมาตรา 25(2) อย่างชัดเจน แต่สุดท้าย มิได้มีการดำเนินคดีใด ๆ กับทาง UBC ซึ่งกรณีนี้

เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่าเป็นเรื่องของ ผลประโยชน์ทับซ้อน มีกรรมการในคณะกรรมการ การแข่งขันทางการค้ารายหนึ่งมีตำแหน่งเป็น กรรมการในบริษัท 7-11 ซึ่งเป็นบริษัทในเครือของ ซีพี เช่นเดียวกันกับบริษัท UBC

ปัญหาที่เกิดขึ้นอันเป็นผลมาจากรูปแบบ การสรรหาคณะกรรมการฯ ที่ไม่มีประสิทธิภาพ ในพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542 อันส่งผลให้กลไกทางกฎหมายไม่ถูก นำมาบังคับใช้ ดังกล่าวได้ถูกปรับปรุงแก้ไขแล้ว ในพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 ซึ่งโดยรวมถือว่าได้มีการพัฒนา ในหลายด้าน แต่ก็ยังต้องคอยติดตามต่อไป ในอนาคตว่าทางคณะกรรมการฯ จะมีผล การดำเนินงานอย่างไร เนื่องจากการสรรหา คณะกรรมการฯ ตามพระราชบัญญัติการแข่งขัน ทางการค้า พ.ศ. 2560 ยังไม่แล้วเสร็จจัด โดยคณะกรรมการฯ ชุดปัจจุบันถือเป็น คณะกรรมการชุดรักษาการณ ที่มาจาก บทเฉพาะการตามมาตรา 86

3. หมวดสำนักงานการแข่งขันทางการค้า

มาตรา 18 ของพระราชบัญญัติการแข่งขัน ทางการค้า พ.ศ. 2542 ได้มีการกำหนดให้จัดตั้ง สำนักงานคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า ขึ้นในกรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ โดยมี อธิบดีกรมการค้าภายในเป็นเลขาธิการ และ เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบในการปฏิบัติ ราชการของสำนักงาน รวมถึงมีอำนาจหน้าที่ ต่าง ๆ ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้

จากข้อบัญญัติดังกล่าวตามพระราชบัญญัติ การแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542 จะเห็นได้ว่า ทางสำนักงานคณะกรรมการการแข่งขัน ทางการค้า ไม่ได้เป็นอิสระตามหลักสากล

อย่างที่ควรจะเป็น ส่งผลให้ขาดความคล่องแคล่ว ในการดำเนินงานต่าง ๆ เรื่องการแต่งตั้งเลขานุการ ในกฎหมายฉบับเก่า ยังเจาะจงไปที่อธิบดี กรรมการค้าภายใน เป็นเลขานุการโดยตำแหน่ง หากพิจารณาแล้วกรรมการค้าภายในอยู่ภายใต้ กระทรวงพาณิชย์ เข้าแล้วประธานคณะกรรมการ การแข่งขันทางการค้า คือรัฐมนตรีกระทรวง พาณิชย์เป็นประธานโดยตำแหน่ง การวาง ตำแหน่งเช่นนี้อาจทำให้เลขานุการ ซึ่งถือเป็น ผู้ดำเนินงานหลักของทางสำนักงานฯ ตกอยู่ ภายใต้อำนาจนำทางการเมืองได้

นอกจากนี้การที่ส่วนของสำนักงานฯ เข้าไป อยู่ในกำกับของกระทรวงพาณิชย์ อาจมีปัญหา ผลกระทบจากเรื่องโครงสร้างการโยกย้าย ตำแหน่งตามรูปแบบของโครงสร้างราชการ ทำให้ไม่เกิดการสร้างความเชี่ยวชาญของ คนทำงานที่เกี่ยวข้องกับส่วนสำนักงาน คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า (อานันท์, 2558)

ในพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 ได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงในส่วน ดังกล่าว โดยมาตรา 27 ได้มีการกำหนดให้จัดตั้ง สำนักงานขึ้นมาเป็นองค์กระอิสระ ไม่เป็น ส่วนราชการและไม่ใช่รัฐวิสาหกิจ รวมถึง ได้มีการกำหนดหน้าที่ของสำนักงานฯ ที่ชัดเจน มากยิ่งขึ้นในมาตรา 29 อย่างเช่น สำนักงานฯ มีหน้าที่จัดทำฐานข้อมูลขนาดตลาดสินค้า และบริการที่มีแนวโน้มจะก่อให้เกิดการผูกขาด และเผยแพร่ต่อสาธารณชน เป็นต้น ในส่วนของ เลขานุการก็ได้มีการแก้ไขเปลี่ยนจากการให้ อธิบดีกรรมการค้าดำรงตำแหน่งดังกล่าวมาเป็นการ เปิดรับสมัคร โดยเป็นไปตามเงื่อนไขและ คุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนดในมาตรา 32

และมาตรา 33 รวมถึงมีการกำหนดวาระ การดำรงตำแหน่งที่ชัดเจนในมาตรา 35

จะเห็นได้ว่าการแก้ไขปรับปรุงในหมวด สำนักงานฯ ได้มีการกำหนดกฎเกณฑ์ที่ชัดเจน ทั้งส่วนของการจัดตั้งสำนักงานฯ และอำนาจ หน้าที่มากยิ่งขึ้น รวมถึงในเรื่องของการสรรหา และแต่งตั้งเลขานุการสำนักงานฯ ถือว่ามีการ พัฒนาทางสำนักงานฯ จะสามารถสรรหาผู้ที่ จะมาดำรงตำแหน่งที่ตอบโจทย์และตรงกับ ความต้องการของคณะกรรมการฯ มากยิ่งขึ้น โดยภาพรวมแล้วถือว่าการปรับปรุงแก้ไข บทบัญญัติในหมวดนี้จะทำให้การดำเนินงาน ต่าง ๆ ของสำนักงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4. หมวดป้องกันการผูกขาดและการค้า ที่ไม่เป็นธรรม

บทบัญญัติในหมวดป้องกันการผูกขาด และการค้าที่ไม่เป็นธรรม ในพระราชบัญญัติ การแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 ได้มีการ บัญญัติรายละเอียดเล็กน้อยเพิ่มเติมจาก พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542 ในแต่ละข้อมาตรา เพื่อให้ครอบคลุมถึงพฤติกรรม ของผู้ประกอบการอันอาจจะก่อให้เกิดการจำกัด การแข่งขันทางการค้า โดยมีตัวอย่างดังนี้

ในเรื่องของการควบรวมธุรกิจตามมาตรา 51 กฎหมายฉบับใหม่ได้มีการกำหนดเพิ่มเติม ให้การควบรวมหมายความว่ารวมถึงกรณีของการ เข้าซื้อหุ้นทั้งหมดหรือบางส่วนของผู้ถือหุ้นอื่น ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมเพื่อควบคุม นโยบายการบริหารธุรกิจ หรือการอำนวยความสะดวก ต่าง ๆ ซึ่งในกฎหมายฉบับเดิมกำหนดไว้เพียง ข้อห้ามในการซื้อหุ้นทางตรงเท่านั้น

ในมาตรา 57 ที่เป็นบทบัญญัติข้อห้ามของ การกระทำอันอาจส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการ

รายอื่นในตลาดสินค้าและบริการนั้น ๆ ข้อมาตรนี้ ได้มีการบัญญัติข้อห้ามการกระทำแยกเป็นข้อ ๆ ที่ชัดเจนกว่าในพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542 รวมถึงคณะกรรมการฯ สามารถออกประกาศกำหนดข้อห้ามการกระทำเพิ่มเติมได้ ซึ่งโดยภาพรวมคณะกรรมการฯ จะสามารถกำกับดูแลพฤติกรรมการแข่งขันต่าง ๆ ของผู้ประกอบการ แต่อย่างไรก็ตาม เดือนเด่น, เสาวลักษณ์ และมาเรียม (2544) ได้เสนอว่า มาตราดังกล่าวนั้นถือเป็นข้อมาตรที่ให้ความยืดหยุ่นกับคณะกรรมการฯ ในการกำกับดูแลการแข่งขัน โดยมาตราดังกล่าวถือเป็นการบัญญัติขอบเขตการทำความผิดไว้แบบกว้าง ๆ การจะบังคับใช้มาตราดังกล่าวจึงควรที่จะมีการศึกษาแนวทางการบังคับใช้จากต่างประเทศ รวมถึงบัญญัติพฤติกรรมตัวอย่างที่อาจเข้าข่ายความผิด ข้อมาตรดังกล่าวเพื่อเป็นตัวอย่างให้แก่ผู้ประกอบการที่อาจมีการกระทำอันขัดต่อกฎหมาย ซึ่งการดังกล่าวจะสามารถป้องกันการกระทำอันอาจก่อให้เกิดผลเสียต่อการแข่งขันในตลาดสินค้าและบริการต่าง ๆ ได้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

จะเห็นได้ว่าบทบัญญัติในหมวดป้องกันการผูกขาดและการค้าที่ไม่เป็นธรรมได้มีการเพิ่มรายละเอียด ข้อห้ามต่าง ๆ ที่ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น ซึ่งการบัญญัติข้อห้ามเพิ่มเติมขึ้นมาเพียงเล็กน้อยหากพิจารณาเพียงผิวเผินมองแล้ว อาจไม่ได้สลักสำคัญอะไร แต่ในทางข้อเท็จจริงแล้วจะส่งผลเป็นการควบคุมพฤติกรรมของผู้ประกอบการได้มากยิ่งขึ้นอย่างแน่นอน

5. หมวดบทกำหนดโทษ

ในพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542 แต่เดิมโทษทั้งหมดถือเป็นโทษทางอาญา และในกรณีที่มีการทำความผิดตามกฎหมายจะต้องมีการยื่นฟ้องคดีต่อศาลอาญา ซึ่งในพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 มีความเปลี่ยนแปลงดังนี้

พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 ยังคงไว้ซึ่งโทษทางอาญาในฐานะความผิดขั้นร้ายแรงมาตรา 50 และมาตรา 54 ในฐานะความผิดการใช้อำนาจเหนือตลาดโดยมิชอบ และการตกลงร่วมกันระหว่างผู้ประกอบการในตลาดสินค้าและบริการใด ๆ ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อตลาดสินค้าและบริการนั้น การยื่นฟ้องคดีจะยื่นฟ้องต่อศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ ส่วนโทษในฐานะความผิดอื่นนอกจากสองกรณีข้างต้นในพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 ได้บัญญัติไว้ให้เป็นโทษทางปกครองโดยทางคณะกรรมการฯ จะเป็นผู้เปรียบเทียบปรับ

บทกำหนดโทษในพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 ถือว่าได้มีการเพิ่มเติมและเปลี่ยนแปลงให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้นทั้งในด้านค่าปรับรวมถึงเรื่องของโทษทางอาญา โดยโทษสูงสุดจะต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปีหรือปรับไม่เกินร้อยละสิบของรายได้ในปีที่ทำความผิด หรือทั้งจำทั้งปรับ ส่วนในเรื่องของการยื่นฟ้องคดีอาญาต่อศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ จะทำให้การพิพากษาคดีมีประสิทธิภาพมากขึ้นเพราะมีผู้พิพากษาที่ชำนาญเฉพาะด้านโดยตรง

ภาพรวมของการเปลี่ยนแปลง ปัญหาที่ยังหลงเหลือ

การปรับปรุงแก้ไขตัวบทกฎหมายในพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 ภาพรวมจะเห็นได้ว่าการพัฒนาไปในทิศทางที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ในหมวดสำนักงานฯ และหมวดคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า ที่ได้มีการปรับปรุงทั้งในส่วนของรูปแบบการดำเนินงาน รวมถึงการสรรหาคณะกรรมการที่มีความสอดคล้องตามหลักสากลในด้านความเป็นอิสระ และในหมวดบทกำหนดโทษที่จากเดิมในกฎหมายฉบับเก่าล้วนเป็นโทษทางอาญาก็ได้มีการปรับแก้ให้เป็นโทษทางปกครอง แต่ยังคงไว้ซึ่งโทษทางอาญาในฐานะความผิดร้ายแรง การเปลี่ยนแปลงบทบัญญัติในหลายๆ หมวดของพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้าในครั้งนี้ ถือได้ว่าเป็นการปรับปรุงตัวบทกฎหมายที่มีการพัฒนาขึ้นอย่างมากเมื่อเทียบกับพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542 แต่การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายในครั้งนี้ก็ยังถือได้ว่ามีปัญหาและข้อบกพร่องบางประการอยู่ ดังนี้

1. ปัญหาเชิงองค์กร

สิ่งที่เป็นข้อควรหาคำถามจากพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542 ถือเป็นโจทย์ใหญ่ของทางสำนักงานคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าตามพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 ว่าจะสามารถแก้ไขมุมมองด้านลบดังกล่าวได้หรือไม่ เดือนเด่น (2555) ได้อ้างถึงในหนังสือ Competition As a Dimension of Economic Policy : A Comparative Perspective จัดพิมพ์โดย Industry Canada ที่กำหนดคุณลักษณะขององค์กรบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าที่มีประสิทธิภาพ โดยองค์กรจะต้องมีคุณลักษณะ 5 ประการ ได้แก่

(1) มีความอิสระปลอดจากการแทรกแซงทางการเมือง ในการสืบสวนคดีความต่าง ๆ และสามารถลงโทษได้ตามที่เห็นเหมาะสม

(2) มีหลักการ ขั้นตอน และรูปแบบการทำงานที่ชัดเจนโปร่งใส และเปิดเผยแก่สาธารณชน รวมถึงควรมีการตีพิมพ์เผยแพร่หลักการและผลของการใช้ดุลยพินิจของคณะกรรมการฯ ในการตัดสินแต่ละคดี

(3) มีระบบคานอำนาจและตรวจสอบในหลายประเทศจะอาศัยการแยกอำนาจในการสืบสวนสอบสวนออกจากอำนาจการพิจารณาคดี และมีขั้นตอนของการอุทธรณ์ไปยังศาลยุติธรรม ในกรณีที่ต้องการอาศัยการตีความของกฎหมาย

(4) ทางองค์กรจะต้องมีอำนาจแทรกแซงหน่วยงานกำกับดูแลเฉพาะรายอุตสาหกรรม เช่น กรมประมงหรือโทรเลข (ควบคุมความถี่) กรมการขนส่งทางบก สำนักงานคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์ หรือสำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ ในกรณีที่เห็นว่าการกำกับดูแลของหน่วยงานเหล่านี้ไม่โปร่งใส หรือการกำกับดูแลดังกล่าวอาจจะก่อให้เกิดการจำกัดการแข่งขัน

(5) องค์กรจะต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวนโยบายทางเศรษฐกิจของชาติ เนื่องจากการดังกล่าวจะมีผลต่อรูปแบบ และโครงสร้างของการแข่งขันในตลาด

จากคุณลักษณะ 5 ประการอันพึงมีในพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 ทางสำนักงานคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าถือว่ามีคุณลักษณะดังกล่าวเพียงข้อสามเท่านั้น โดยคุณสมบัติข้ออื่นยังถือว่าไม่มีหรือยังขาดความชัดเจนอยู่

เรื่องของความเป็นอิสระจากอำนาจทางการเมืองตามข้อหนึ่งหากพิจารณาแล้ว ถึงแม้ว่า ในกฎหมายฉบับใหม่ได้แยกสำนักแข่งขันทางการค้าออกมาเป็นรูปแบบองค์กรอิสระจากกระทรวงพาณิชย์แล้ว แต่การสรรหาคณะกรรมการฯ ตามกฎหมายฉบับใหม่ ส่วนของอำนาจในการแต่งตั้งคณะกรรมการฯยังอยู่ที่กลุ่มคณะรัฐมนตรีเพียงกลุ่มเดียวซึ่งถือเป็นข้าราชการการเมือง ดังกล่าวอาจจะยังส่งผลให้คณะกรรมการฯ อาจจะถูกแทรกแซงจากอำนาจทางการเมืองได้

การมีหลักการและรูปแบบการทำงานที่โปร่งใสตามคุณสมบัติข้อที่สอง ในส่วนแนวทางการพิจารณาคดีของคณะกรรมการฯ ควรที่จะมีการเปิดเผยขั้นตอนการพิจารณา รวมถึงเหตุผลในการใช้ดุลพินิจต่าง ๆ ความคืบหน้าการดำเนินการร้องเรียน วาระการประชุมและมติที่ประชุม ซึ่งหากพิจารณาแล้วการเผยแพร่ข้อมูลคำตัดสินกรณีร้องเรียนต่าง ๆ ในสื่อออนไลน์ของทางสำนักงานฯ ณ ปัจจุบันยังคงเป็นเพียงการสรุปผลคำตัดสินโดยภาพรวมเพียงเท่านั้น ต่างจากในประเทศที่มีแนวทางการบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้าอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ในประเทศเยอรมนีที่ทางคณะกรรมการ German Monopoly Commission จะมีการเผยแพร่การวินิจฉัยต่อสาธารณชน รวมถึงขั้นตอนรูปแบบการสอบสวนคดีอย่างละเอียด ทำให้ทุกภาคส่วนสามารถติดตามการทำงานของสำนักงานคณะกรรมการฯ ได้อย่างละเอียด

เรื่องของอำนาจการแทรกแซงหน่วยงานกำกับดูแลเฉพาะรายอุตสาหกรรมตามข้อสี่ ถึงแม้ในกฎหมายฉบับใหม่ไม่ได้มีการบัญญัติข้อยกเว้นให้แก่หน่วยงานหรือองค์กร ที่มีกฎหมายและหน่วยงานกำกับดูแลเฉพาะ แต่จากการ

บังคับใช้กฎหมายที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่าทางสำนักงานฯ มักที่จะหลีกเลี่ยงการบังคับใช้กฎหมายในกรณีร้องเรียนที่เกี่ยวกับหน่วยงานธุรกิจเหล่านี้ ตัวอย่างจะเห็นได้จากกรณีร้องเรียนเรื่องบริการเคเบิลทีวี เดือนเด่น (2555) กล่าวถึงกรณีดังกล่าวว่าทางสำนักงานฯ ได้มีการโอนเรื่องไปยังองค์การสื่อสารมวลชนฯ (อสมท.) ซึ่งเป็นเจ้าของสัมปทานและเป็นหน่วยงานกำกับดูแลกิจการดังกล่าวในทางปฏิบัติก่อนที่จะมีการตั้งองค์กรกำกับดูแลเฉพาะกิจขึ้นมาภายหลัง กรณีนี้ก็ยังคงเป็นยังเป็นกรณีที่น่าติดตามอยู่ว่าหากเกิดเหตุการณ์เช่นนี้ขึ้นอีก ทางคณะกรรมการฯ จะมีแนวทางการปฏิบัติอย่างไร

การมีส่วนร่วมของทางคณะกรรมการฯ ในการกำหนดแนวนโยบายทางเศรษฐกิจของชาติตามข้อที่ห้า ทางคณะกรรมการฯ ยังไม่มีคุณสมบัติข้อนี้ ในพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 มาตรา 17(12) ได้บัญญัติไว้เพียงว่า คณะกรรมการฯ สามารถให้คำแนะนำแก่หน่วยงานของรัฐเกี่ยวกับกฎ ระเบียบ หรือคำสั่งที่อาจจะก่อให้เกิดการจำกัดการแข่งขันทางการค้า โดยสรุปแล้วคือทำได้เพียงแค่การแนะนำและไม่ได้มีบทบาทในการกำหนดแนวนโยบายหรือกฎเกณฑ์แต่อย่างใด ในส่วนนี้หากเทียบจากงานของ เดือนเด่น (2555) ได้มีการให้ข้อมูลว่า ในหลายประเทศทางคณะกรรมการฯ หรือองค์กรกำกับดูแลการแข่งขันจะมีบทบาทในการกำหนดแนวนโยบายภาพรวมทางเศรษฐกิจของชาติ ตัวอย่างเห็นได้จากประเทศเกาหลีใต้ ที่ผู้อำนวยการสำนักแข่งขันทางการค้า มีศักดิ์สูงเทียบเท่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวง และมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวนโยบายของประเทศ

โดยสรุปแล้วเรื่องความเป็นอิสระถือเป็นหัวใจสำคัญของสำนักงานฯ และคณะกรรมการฯ แต่อำนาจการแต่งตั้งคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้ายังอยู่ที่นักการเมืองเพียงกลุ่มเดียว ในส่วนนี้การสรรหาควรดำเนินแนวทางตามนานาชาติที่การบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้ามีประสิทธิภาพ อย่างเช่น สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น สหภาพยุโรป ที่คณะกรรมการฯ จะมาจากการสรรหาโดยรัฐสภา

เรื่องบทบาทการมีส่วนร่วมต่อการกำหนดแนวนโยบายของประเทศในตอนนี้กฎหมายให้อำนาจทางคณะกรรมการฯ สามารถทำได้เพียงแค่การแนะนำเท่านั้น จุดนี้ควรจะมีการเพิ่มบทบาทให้ทางคณะกรรมการฯ มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวนโยบายเศรษฐกิจภาพรวมของประเทศ นอกจากนี้ควรมีการเพิ่มมาตรการการดำเนินงานในเชิงรุก รวมถึงจะต้องมีการจัดทำฐานข้อมูลขนาดตลาดสินค้าหรือบริการที่มีแนวโน้มจะก่อให้เกิดการผูกขาดตลาด ติดตามพฤติกรรมของผู้ประกอบการที่อาจก่อให้เกิดการฝ่าฝืนกฎหมายฉบับนี้และเผยแพร่ต่อสาธารณชน จะทำให้เห็นภาพรวมของตลาดสินค้าและบริการโดยรวมได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น และส่งเสริมให้การกำกับดูแลมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ปัญหาเรื่องการจัดทำฐานข้อมูลเผยแพร่ต่อสาธารณะชน

จากคุณสมบัติอันพึงมีของหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายการแข่งขันทางการค้า ในส่วนของการทำงานที่โปร่งใสและเปิดเผยต่อสาธารณชนตามข้อสองที่ได้กล่าวไปในหัวข้อก่อนหน้านี้ คุณสมบัติในข้อนี้ยังไม่สามารถยืนยันได้ว่าทางสำนักงานคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า

มีคุณสมบัติดังกล่าว ถึงแม้ว่ากฎหมายในหมวดอำนาจหน้าที่ของทางสำนักงานฯ จะมีการกำหนดให้มีการจัดทำรายงานต่าง ๆ เช่น รายงานเกี่ยวกับเรื่องส่วนแบ่งตลาด ฐานข้อมูลตลาดสินค้า รวมถึงในส่วนเรื่องการพิจารณาคดี แต่ในทางปฏิบัติทางสำนักงานฯ ยังไม่ได้มีการจัดทำฐานข้อมูลบางส่วน เช่น ยังไม่ได้มีการจัดทำฐานข้อมูลขนาดตลาดสินค้าหรือบริการที่มีแนวโน้มจะก่อให้เกิดการผูกขาดตลาดตามมาตรา 29(4)

การจัดทำฐานข้อมูลขนาดตลาดสินค้าและบริการถือว่ามีความจำเป็น เนื่องจากหากมีการจัดทำฐานข้อมูลดังกล่าว จะทำให้สามารถติดตามพฤติกรรมซึ่งอาจจะมีความโน้มเอียงให้เกิดการจำกัดการแข่งขันทางการค้าของผู้มีอำนาจเหนือตลาดได้อย่างใกล้ชิดและมีประสิทธิภาพมากขึ้น เรื่องของสัดส่วนตลาดหลายประเทศได้มีการให้ความสำคัญและสนใจ เพื่อที่จะสามารถติดตามพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้ประกอบการได้ โดยในบางประเทศใช้เกณฑ์สัดส่วนตลาดในการพิจารณาว่าผู้ประกอบการมีอำนาจเหนือตลาดหรือไม่ อย่างเช่นประเทศอินเดียที่มีการกำหนดสัดส่วน ผู้มีอำนาจเหนือตลาดอย่างตายตัวไว้ที่ร้อยละ 25 และประเทศเกาหลีได้มีการกำหนดตายตัวไว้ที่ร้อยละ 50 สำหรับผู้ประกอบการหนึ่งราย หรือร้อยละ 75 สำหรับผู้ประกอบการไม่เกินสามราย เป็นต้น ในขณะที่บางประเทศอาจจะมีคำจำกัดความผู้มีอำนาจเหนือตลาดเพิ่มเติมไว้ อย่างเช่นประเทศเปรูมี คำจำกัดความของผู้มีอำนาจเหนือตลาดคือ ผู้ประกอบการที่สามารถดำเนินกลยุทธ์ทางการค้าอย่าง อิสระ โดยที่ไม่ต้องคำนึงถึงพฤติกรรมได้ตอบของคู่แข่ง หรืออย่างในประเทศไต้หวันระบุว่า ผู้ประกอบการ

ที่มีอำนาจเหนือตลาดคือผู้ประกอบการที่ไม่ต้องแข่งขันในตลาดหรือมีอำนาจในการจำกัด หรือกีดกันคู่แข่งในตลาดได้ (เดียนเด็น, เสาวลักษณ์ และมาเรียม, 2544) จะเห็นได้ว่าจะต้องให้ความสำคัญกับเรื่องการจัดทำฐานข้อมูลตามมาตรา 29(4) ในบางพฤติกรรมหากเป็นการกระทำโดยผู้ประกอบการทั่วไปอาจจะไม่ใช่พฤติกรรมที่ขัดต่อหลักกฎหมายแต่หากกระทำโดยผู้มีอำนาจเหนือตลาดอาจจะส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบกรอื่น ๆ ได้ ซึ่งการจัดทำฐานข้อมูลจะสามารถทำให้การกำกับดูแลผู้ประกอบการมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. ปัญหาการขาดกฎหมายประกอบกรบังคับใช้

ในพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 ในหมวดป้องกันการผูกขาดมาตรา 57 ยังขาดหลักเกณฑ์ประกอบกรบังคับใช้อยู่ ซึ่งมาตราดังกล่าวถือเป็นบทบัญญัติความผิดของการใช้อำนาจเหนือตลาดอย่างไม่เป็นธรรม หรือพฤติกรรมที่อาจจะก่อให้เกิดการจำกัดการแข่งขันทางการค้า มาตรา 57 ถือเป็นข้อมาตราที่กำหนดขอบเขตความผิดไว้อย่างกว้างขวางจึงจำเป็นที่จะต้องมีการกำหนดประกอบกรบังคับใช้ เช่น ต้องมีการกำหนดแนวทางการบังคับใช้ว่าความผิดตามมาตราดังกล่าวมีลักษณะอย่างไร รวมถึงแนวทางการประเมินความเสียหายที่เกิดต่อผู้ประกอบการรายอื่น และรูปแบบของการใช้อำนาจเหนือตลาดอย่างไม่เป็นธรรม

นอกจากนี้เกณฑ์ความผิดในมาตราอื่น ๆ กฎหมายได้มีการบัญญัติให้อำนาจการตัดสินใจขึ้นอยู่กับดุลพินิจของคณะกรรมการฯ ในบทบัญญัติมาตราต่าง ๆ จะเห็นได้ เช่น ห้ามมิให้

ผู้ประกอบการกำหนดหรือรักษาระดับราคาซื้อหรือขายสินค้าและค่าบริการ “อย่างไม่เป็นธรรม” หรือ ระบุ ลด จำกัดการบริการ การจำหน่าย การนำเข้ามาในราชอาณาจักร “โดยไม่มีเหตุอันสมควร” หากพิจารณาแล้วจากตัวอย่างบทบัญญัติข้อห้ามจะเห็นว่า คำว่าอย่าง ไม่เป็นธรรมหรือไม่มีเหตุอันสมควรเป็นการมอบอำนาจการตัดสินใจอย่างเด็ดขาดให้คณะกรรมการฯ ใช้ดุลพินิจอย่างเต็มที่ การขาดระเบียบหรือกฎเกณฑ์ประกอบกรบังคับใช้ อาจจะทำให้ในบางกรณีการตัดสินใจของคณะกรรมการฯ เป็นไปตามดุลพินิจตนเอง หรือไม่มีประสิทธิภาพและเที่ยงตรงเท่าที่ควร

กฎหมายในหมวดการป้องกันการผูกขาด ถึงแม้ว่าจะได้มีการพัฒนาให้มีความเป็นสากลมากยิ่งขึ้น แต่ก็ยังขาดกฎหมายประกอบกรบังคับใช้กฎหมายในบางมาตราอยู่ ซึ่งการที่บทบัญญัติส่วนใหญ่ให้อำนาจการตัดสินใจขึ้นอยู่กับดุลพินิจของคณะกรรมการฯ จึงควรมีกฎเกณฑ์ประกอบกรบังคับใช้ เพื่อให้การพิจารณาคดีมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ตัวอย่างเช่น ในมาตรา 57 ว่าด้วยข้อห้ามพฤติกรรมที่ไม่เป็นธรรมโดยรวม ซึ่งมาตรานี้เน้นไปที่การควบคุมพฤติกรรมของผู้ประกอบการที่อาจส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการรายอื่น เพื่อความชัดเจนในการบังคับใช้กรณีนี้จะต้องมีการกำหนดตัวอย่างพฤติกรรมอันเข้าข่ายความผิดมาตราดังกล่าว โดยอาจจะทำการศึกษาแนวทางการบังคับคดีของต่างประเทศเพื่อประกอบการพัฒนาแนวทางบังคับใช้มาตรา 57 ให้ครอบคลุมถึงประเด็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อผู้ประกอบการรายอื่นหรือผู้บริโภคในตลาดสินค้าและบริการนั้น

■ unasu

การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายการแข่งขันทางการค้าในครั้งนี้ เป็นไปเพื่อให้พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2560 และองค์การบังคับใช้ มีประสิทธิภาพในการกำกับดูแลการแข่งขันทางการค้ามากขึ้น รวมถึงเพื่อเป็นการลดข้อสับสนประมาทที่ว่าสำนักงานฯ หรือ คณะกรรมการฯ เป็นเหมือนเสือกระดาษ หรือยักษ์ไร้กระบอกที่ไม่สามารถกำกับดูแลการแข่งขันทางการค้าได้ อย่างไรก็ดีในภาพรวมของการปรับปรุงกฎหมายการแข่งขันทางการค้าครั้งนี้ถือเป็นการพัฒนาที่ดี และมีความเป็นสากล สอดคล้องกับพฤติกรรมการแข่งขันของผู้ประกอบการ ณ ปัจจุบันมากยิ่งขึ้น แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นจากการวิเคราะห์ในครั้งนี้ก็ยังเห็นว่ากฎหมายฉบับใหม่ยังมีจุดบกพร่องบางส่วน ทั้งปัญหาในเชิงองค์กร รวมถึงปัญหาการขาดกฎเกณฑ์ประกอบการบังคับใช้ที่ชัดเจนของกฎหมายหมวดป้องกันผูกขาดในบางมาตรา ซึ่งอาจจะต้องพิจารณาถึงการแก้ไขปรับปรุงในอนาคตเพื่อควมมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในการบังคับใช้กฎหมาย

■ บรรณานุกรม

- จิระ พุ่มพวง. (2557). *สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542*. ค้นจาก <http://web.krisdika.go.th>
- จันทร์ทอง เจริญหรือยังยศ. (2543). *สภาพตลาดในประเทศไทยกับกฎหมายการแข่งขันทางการค้า*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- ศักดิ์ดา ธนิตกุล. (2553). *คำอธิบายและกรณีศึกษาพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542*. กรุงเทพมหานคร: วิทยุชุมชน.
- สรวิศ ลิ้มบร้งษ์. (2543). *กฎหมายการแข่งขันทางการค้า : แนวคิดพื้นฐาน เจตนารมณ์ และปัญหา*. กรุงเทพมหานคร: นิติธรรม.
- สุธีร์ ศุภนิตย. (2555). *หลักการและกฎเกณฑ์แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุธีร์ ศุภนิตย, กมลชัย รัตนสากววงศ์, วัชรียา โตสงวน, และวิไลวรรณ วรณนิตกุล. (2536). *แนวทางการพัฒนากฎหมายการแข่งขันทางการค้าในประเทศไทย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2554). *พระราชบัญญัติว่าด้วยการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. 2542: ข้อจำกัดและการปฏิรูป*. รายงานที่ดีอาร์ไอฉบับพิเศษ.
- อานันท์ เกียรติสารพิภพ. (2558). *การผูกขาดและการแข่งขันที่เป็นธรรม: การปฏิรูปกฎหมายการแข่งขันทางการค้า*. ค้นจาก https://library2.parliament.go.th/ebook/e_hotissue.html
- เดือนเด่น นิคมบริรักษ์. (2555). *การปฏิรูปเพื่อลดการผูกขาดและส่งเสริมการแข่งขันในเศรษฐกิจไทย*. กรุงเทพมหานคร: เป็นไท.
- เดือนเด่น นิคมบริรักษ์, เสาวลักษณ์ ชิวลีเทียนานนท์ และ มาเรียม กริมิ. (2544). *โครงการศึกษาการปฏิบัติทางการค้าที่ไม่เป็นธรรมของประเทศต่างๆ เพื่อการพัฒนาแนวปฏิบัติตามมาตรา 29 ตามกฎหมายการแข่งขันทางการค้า ตามโครงการส่งเสริมระบบ*

การแข่งขันทางการค้าที่เกื้อหนุนต่อการ
ส่งออก. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัย
เพื่อการพัฒนาประเทศไทย.

เดียนเต๋น นิคมบริรักษ์ และ ประสพสุข
สังข์บุญมาก. (2550). *Trade and
Competition* รายงานการบรรยาย
ทางวิชาการ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

